

Regional prosedyre for gjennomføring av lokalt gitt eksamen

Revidert 25.10.2024

Retningslinjer for lokalt gitt eksamen er gitt i forskrift til opplæringsloven kapittel 9. Se også Utdanningsdirektoratets presiseringer; [Regler for muntlig eksamen og muntlig-praktisk eksamen](#) og [Muntlig-praktisk: Ny eksamensform for 10.trinn](#).

Noen sentrale rammefaktorer

- Både elever og lærere er godt kjent med instruksen for muntlig eksamen og muntlig-praktisk eksamen¹.
- Det bør fortrinnsvis avholdes prøvemuntlig eksamen i løpet av 10. trinn.
- Elevene kan gå opp til eksamen enkeltvis, i par eller i gruppe.
- Elevene skal ha tilgang til alle tillatte hjelpemidler i forberedelsesfasen.
- Det er klagerett knyttet til muntlig eksamen, jf. forskrift til opplæringsloven § 10-3. Foreldre og elever skal være informert om reglene i forkant av eksamen.

Samarbeid faglærer – sensor

- Sensor og faglærer får melding om prøvefag to uker før sperrefristen utløper. Sperrefristen regnes fra den dagen elevene får opplysninger om eksamensfag.
- Faglærer skal ta kontakt med sensor for nærmere avtale om samarbeidet.
- Faglærer oppretter dialog med sensor så fort som mulig etter sperrefristens utløp, og sørger for at sensor får nødvendig informasjon i god tid om hvordan det har vært arbeidet i faget opp mot kompetansemålene (innhold, temaer mm).
- Faglærer skal utarbeide eksamensoppgavene. Oppgaven må være såpass åpen at eleven kan ta egne valg for innhold og form, og formulert slik at eleven kan få vist sin kompetanse i så stor del av faget som mulig ut fra eksamensformen.
- Sensor og faglærer drøfter eksamensoppgaven for å komme fram til endelig utforming. Sensor påser at det hele er i samsvar med læreplanens mål, og at oppgavene er såpass åpne at elevene kan ta egne valg for innhold og form.
- Om det er lagt opp til periodisering i fag, skal de samlede kompetansemålene i faget kunne trekkes inn for å sikre breddekompetansen. Viktig at nødvendige avklaringer gjøres mellom faglærer og sensor i forkant.
- Vurderingskriterier skal oppgis i forbindelse med forberedelsesdelen. De skal være tydelige og relatert til det som prøves ved eksamen. Sensor og faglærer drøfter vurderingskriteriene og bruk av taksonomi ved vurdering av eksamensprestasjon i faget.

¹ Naturfag, Matematikk og Arbeidslivsfag skal ha muntlig-praktisk eksamen.

- Faglærer informerer sensor om prosedyren for gjennomføring av eksamen om sensor kommer fra en annen region.
- Annen relevant informasjon om den praktiske gjennomføringen gis.
- Ved uenigheter som eventuelt oppstår, er det skoleeier v/ rektor som har beslutningsmyndighet.
- Om faglærer og sensor ikke har drøftet og avklart det som er nevnt om samarbeidet her, er dette å anse som en formell feil ved gjennomføring av lokalt gitt eksamen.

Eleven må være godt kjent med

- Kompetansemålene i faget
- Vurderingskriteriene
- Hvordan eksaminasjonen vil foregå, herunder
 - at eleven skal legge fram det hen har forberedt i forberedelsesdelen
 - at faglærer og sensor vil invitere til en fagsamtale slik at eleven får vist sin faktiske kompetanse
 - at samtalen i prinsippet kan dreies slik at flere kompetansemål i læreplanen blir trukket inn.
 - at eget notatark kan benyttes, men at dette kun skal være til støtte – ikke noe det skal leses direkte opp fra.

Kunngjøring om eksamen

- Eleven får vite hvilket **fag** han eller hun kommer opp i 48 timer før eksamen starter. Helgedager eller helligdager telles ikke med. Eksamen kan ikke gjennomføres på mandager eller dagen etter helligdager.

Forberedelsesdel (jf. forskrift til oppl. §9-32)

Muntlig eksamen

- Forberedelsesdagen er en obligatorisk skoledag *dagen før* eksamen.
- Når forberedelsesdelen begynner, 24 timer før eksamen, får eleven oppgitt, eller trekker, eksamensoppgaven.
- Sammen med eksamensoppgaven kan eleven få oppgitt relevante kompetansemål fra faget. Elevens oppgave vil være å finne løsninger som gjør at hen får synliggjort sin kompetanse. Viktig å gjøre eleven oppmerksom på at det som er forberedt, vil brukes som utgangspunkt for videre samtale der eleven får anledning til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig. Eksamen skal bestå av både elevens forberedte del og en fagsamtale.

- *Kravet* om presentasjon ved muntlig eksamen er nå opphevet. Presentasjon kan fortsatt brukes, men det vil være frivillig for elevene. Endringen gir mulighet for å velge blant flere relevante måter å vise kompetansen på. Dette bør tilpasses fagene.
- Om skolen velger å bruke lyttetekster i fremmedspråk og/eller i engelsk, kan eleven velge blant flere relevante måter å vise kompetansen på. Dette bør tilpasses fagene.
- Alle hjelpemidler er tillatt.

Muntlig-praktisk eksamen

- Forberedelsesdagene er obligatoriske skoledager *dagene før* eksamen.
- Når forberedelsesdelen begynner, 48 timer før eksamen, får eleven oppgitt, eller trekker, eksamensoppgaven.
- Sammen med eksamensoppgaven kan eleven få oppgitt relevante kompetansemål fra faget. Elevens oppgave vil være å finne løsninger som gjør at hen får synliggjort sin kompetanse. Viktig å gjøre eleven oppmerksom på at det som er forberedt, vil brukes som *utgangspunkt* for videre samtale der eleven får anledning til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig. Eksamen skal bestå av både elevens forberedte del og en fagsamtale. Eksamen skal inneha et praktisk innslag.
- *Kravet* om presentasjon ved muntlig eksamen er opphevet. Presentasjon kan fortsatt brukes, men det vil være frivillig for elevene. Endringen gir mulighet for å velge blant flere relevante måter å vise kompetansen på. Dette bør tilpasses fagene.
- Alle hjelpemidler er tillatt.

Faglærers rolle under forberedelsesdagen(e)

- Forberedelsesdagen(e) er obligatoriske skoledager, og regnes som en del av eksamen.
- Eleven skal ha tilgang til faglærer. Det trenger ikke være faglærer til eleven.
- Skolen må ha lagt planer for dagen slik at veiledning av alle elevene sikres.
- Faglærer kan svare på spørsmål og veilede eleven, men ikke undervise.
- Veiledningen skal forberede elevene på utfordringer og oppgaver de møter på eksamen, samt hjelpe elevene til å se sammenhengen mellom tema/problemstilling og læreplanen.
- Veiledning av den enkelte elev vil være skjønnsmessig, og omfanget avgjøres av faglærer sammen med eleven.

Gjennomføring av eksamen

- Rammen for muntlig eksamen er inntil 30 minutter pr. elev. For muntlig-praktisk er rammen inntil 45 minutter pr. elev.
- Eleven velger selv hvordan oppstarten skal være og på hvilken måte hen vil vise sin kompetanse. Dette får eleven mulighet til uten avbrytelser.
- Eleven kan benytte relevante hjelpemidler.

- Sensorene vil invitere til en fagsamtale med utgangspunkt i det eleven har forberedt, og i den videre samtalen kan andre deler av læreplanen enn det som direkte er knyttet til den forberedte delen innlemmes.
- Eksamen skal gi eleven mulighet til å vise kompetansen sin i en så stor del av faget som mulig ut fra eksamensformen.
- Sensorene skal lete etter den kompetansen eleven har, ikke den eleven ikke har.

Fravær

- Forberedelsen er en del av eksamen, og elever som har dokumentert fravær på forberedelsesdagen har også dokumentert fravær fra eksamensdagen.
- Elever som ønsker å delta på eksamen selv om de har dokumentert fravær på forberedelsesdagen, skal få mulighet til det.
- Elever som har udokumentert fravær på forberedelsesdagen, må møte på eksamen.

Vurdering

- Læreplanens kompetansemål etter 10.trinn er utgangspunkt for vurderingen, og karakteren skal vise grad av måloppnåelse.
- Muntlige ferdigheter er en av de fem grunnleggende ferdighetene, og hvordan denne ferdigheten er uttrykt i læreplanen for fag varierer. Noen fag/læreplaner har egne kompetansemål, kjerneelementer eller hovedområder som handler om å kunne presentere/kommunisere faglig innhold, og muntlige ferdigheter vil derfor kunne inngå som en større eller mindre del av vurderingen av elevens kompetanse i faget.
- Faglærer har plikt til å delta i vurderingen som sensor sammen med den eksterne sensoren.
- Ved uenighet avgjør ekstern sensor karakteren. Elever skal ikke kalles inn igjen for videre eksaminering.
- Karakteren fastsettes etter en helhetsvurdering av den kompetansen elever viser under selve eksamen.
- Hjelp og veiledning i forberedelsestiden skal ikke ha betydning for vurderingen.
- Vurderingen skal være målrelatert og ikke grupperelatert. Det er elevens grad av måloppnåelse som er grunnlaget for karaktersettingen – ikke hva andre elever presterer. Det betyr at karakteren fastsettes og gjøres kjent før neste elev gjennomfører sin eksamen.
- Ekstern sensor forteller hvilken karakter eleven har fått. Begrunnelsen som følger, må være slik at eleven forstår hvorfor hen fikk denne karakteren. Begrunnelsen må vise til konkrete eksempler.

Klage på muntlig eksamen

- Eleven har rett til å klage på formelle feil som har hatt noe å si for eksamensresultatet. Til muntlig og muntlig-praktisk eksamen er det ikke anledning til å klage på karakteren.
- Ved spørsmål om klage, har skolen ansvar for å veilede eleven.
- Dersom eleven får medhold i en klage, blir eksamenskarakteren annullert. Eleven kan velge om hen vil gå opp til ny muntlig eller muntlig-praktisk eksamen, med ny sensor.

Eksamensinstruks

Eksamen kan vare inntil 30 minutter pr. elev. Inntil 45 minutter ved muntlig-praktisk eksamen.

Først får du mulighet til å legge fram arbeidet fra forberedelsesdagen(e) uten avbrytelse.

Om du har behov for det, kan digitalt utstyr, tavle, grafer, lovverk, bilder, gjenstander eller liknende benyttes. Du er ansvarlig for å melde fra om behov for utstyr.

Resten av eksamenstiden vil bli brukt til en videre diskusjon/samtale i faget. I samtalen kan du bli utfordret i alle kompetansemålene i faget. Sensorene skal lete etter den kompetansen du har, ikke den du ikke har.

Skal du ha eksamen i fremmedspråk eller engelsk, kan du få en lytteprøve. Du skal ha en samtale om denne teksten under eksamen innenfor de 30 minuttene som er avsatt pr. elev.